

SPAREBANK 1 SØRE SUNNMØRE
Org.nr. 937 899 785

Offentleggjering av sentral risikoinformasjon
Basel II - Pilar 3

31.12.2013

Innhold

1. BASEL II - KAPITALDEKNINGSREGLAR	3
1.1 INNLEIING	3
1.2 PILAR 1.....	3
1.3 PILAR 2.....	3
1.4 PILAR 3.....	3
2. RISIKO- OG KAPITALSTYRING	4
2.1 FØREMÅL.....	4
2.2 RISIKOOMRÅDE	4
2.3 PROSESS FOR RISIKO- OG KAPITALSTYRING	4
3. BEREKNING AV KAPITALDEKNING (PILAR 1)	5
3.1. KONSOLIDERING	5
3.2 ANSVARLEG KAPITAL/KAPITALDEKNING (I HEILE 1.000 KR):	6
3.3 KREDITTRISIKO.....	6
3.4 OPERASJONELL RISIKO	8
3.5 MARKNADSRISIKO	8
4. VURDERING AV KAPITALBEHOV (PILAR 2)	9
4.1 INNLEIING.....	9
4.2 KREDITTRISIKO.....	9
4.3 MARKNADSRISIKO.....	9
4.4 OPERASJONELL RISIKO	10
4.5 LIKVIDITETSRISIKO	10
4.6 ANDRE RISIKI.....	10
4.7 SAMANDRAG.....	11
5. SAMANLIKNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV	12

1. BASEL II - KAPITALDEKNINGSREGLAR

1.1 Innleiing

Nye krav til finansinstitusjonane si berekning av kapitaldekning, Basel II, blei innført i Noreg frå 1. januar 2007. Føremålet med det nye kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- * meir risikosensitivt kapitalkrav
- * betre risikostyring og kontroll
- * tettare tilsyn
- * meir informasjon til marknaden

SpareBank 1 Søre Sunnmøre rapporterte kapitaldekning og lcaap til Finanstilsynet etter dei retningslinjer og oppfordringar som vi vert pålagde.

1.2 Pilar 1

Pilar 1 omhandlar minstekrav til kapitaldekning og er ei vidareutvikling av det tidlegare kapitaldekningsregelverket, Basel I. Det er endringar i regelverket for kva som kan reknast som ansvarleg kapital og samansetninga av denne. Dei store endringane gjeld berekninga av kapitalkravet for kredittisiko og introduksjonen av eit eksplisitt kapitalkrav for operasjonell risiko. Nye myndigheitskrav til kapitaldekning er under innfasing, og banken har fokus på å tilpasse seg desse krava.

1.3 Pilar 2

Pilar 2 er basert på to hovudprinsipp. Bankane skal ha ein prosess for å vurdere sin totale kapital sett opp mot risikoprofil og ein strategi for å oppretthalde sitt kapitalnivå. I tillegg skal tilsynsmyndigheitene gjennomgå og evaluere bankanes interne vurdering av kapitalbehov og strategiar, og overvake og sikre etterleving av dei kapitalkrava styresmaktene har sett. Tilsynet har myndigheit til å sette i verk passande tilsynsmessige tiltak om det ikkje er tilfreds med resultatata av denne prosessen.

1.4 Pilar 3

Føremålet med pilar 3 er å supplere minimumskrava i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølginga i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til auka marknadsdisiplin gjennom krav til offentleggjering av informasjon som gjer det mogeleg for marknaden; analytikarar og investorar, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering, og styring og kontroll. Krava til offentleggjering vert spesielt viktig når det for bankane er mogeleg å nytte eigne system og metodar for å rekne kapitalkravet.

2. RISIKO- OG KAPITALSTYRING

2.1 Føremål

Styring av risiko og kapitalanvendelse er eit sentralt verkemiddel for å nå bankens målsetjingar slik dei er nedfelt i bankens forretningsstrategi. Konsernets lønnsemd og mulighetene til å nå desse målsetjingane overfor m.a. tilsette og samfunnet, er avhengig av evna til å identifisere, måle, styre og prise dei risikoene som ligg i å tilby finansielle produkt og tenester. Risikostyringa skal sikre finansiell stabilitet og forsvarleg formuesforvaltning.

Konsernet har ein moderat risikoprofil. Konsernet har ei målsetjing om å minimum oppretthalde noverande rating (A-) for å kunne sikre ein langsiktig god tilgang på innlån frå kapitalmarknaden.

2.2 Risikoområde

Banken identifiserer og styrer risiko innanfor følgjande **overordna** risikoområde:

Kredittrisiko

Risiko for tap som følgje av kundens manglande evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktingar knytte til utlån, kredittar, garantiar og liknande.

Marknadsrisiko

Risiko for tap som skuldast endringar i marknadsvariablar og/eller marknadsbetingelsar som renter, valutakursar og verdipapirmarknader.

Operasjonell risiko

Risiko for tap som følgje av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar eller system, menneskelege feil eller eksterne hendingar.

Likviditetsrisiko

Risiko for at konsernet ikkje klarer å finansiere auke i eignelutar og innfri sine forpliktingar etter kvart som finansieringsbehovet aukar.

2.3 Prosess for risiko- og kapitalstyring

Overordna strategi

SpareBank 1 Søre Sunnmøre har ein revisjon av den overordna strategien jamleg, og minimum ein gong i året. Dette omfattar ein gjennomgang av endringar i rammevilkår som m.a. konkurransesituasjonen, krav frå offentlege styresmakter, endring i kundeadferd og krav til kompetanse og organisering. I strategiprosessen vert det lagt vekt på å involvere alle tilsette, for å skape aksept for strategien slik at endringstiltak verkeleg kan gjennomførast. Resultatet av denne strategiprosessen er nedfelt i dokumentet "Mål og strategi for SpareBank 1 Søre Sunnmøre 2014-2016". Mål og strategidokumentet er å sjå på som ein del av bankens samla styringsdokument, m.a. i forhold til "Internal Governance" og Basel II. Vidare har banken ei rekkje overordna dokument på ulike område som jamleg vert revidert, minimum ein gong i året.

SpareBank 1 Søre Sunnmøre har overordna dokument/retningsliner knytta til risiko- og kapitalstyring som inneheld spesifikasjon av grenseverdiar/måltal sett av styret om kva som skal rapporterast til styret og kor ofte. Administrasjonen utarbeidar eigne nøkkeltalsrapportar månadleg/kvartalsvis som viser utvikling mot vedtekne måltal.

Prosess for vurdering av samla kapitalbehov

Økonomi- og finansavdelinga administrerer og gjennomfører berekninga av kapitalbehov. Bankens leiargruppe og styre vert løpande orientert og involvert i dette arbeidet.

Utgangspunktet for seinare berekning av kapitalbehov og informasjonen i Pilar 3 byggjer vidare på dei berekningsmåtane og konklusjonane som vart godkjende i dei lcaap-prosessane som har vore gjennomført. Dette Pilar 3 dokumentet er handsama i styret den 10.06.2014.

Risiko- og kapitalstyring

Proessen for risikoidentifikasjon dekkjer alle vesentlege risikoområde til konsernet. Proessen vert gjennomført som ein integrert del av konsernets strategi- og budsjettprosess. Det vert gjennomført ulike analysar av risikoane som er identifiserte for å forstå risikoens eigenskapar med tilhøyrande årsaksmekanismar. Alle vesentlege risikoar er i den utstrekning det er mogeleg kvantifisert gjennom forventa tap og behovet for økonomisk kapital. Kvantifisering skal vere basert på kjende og forsvarlege metodar og framgangsmetodar for måling av risiko.

Bankens kapitaldekningsmål skal sikre tilstrekkeleg kapital til å oppfylle krav frå styresmaktene sett opp mot kapitaldekninga, og styret har vedteke ein overordna beredskapsplan for kapitalstyring som har som føremål og synleggjere leiinga og styret sin strategi for å avverje fallande kapitaldekning.

I Mål og Strategidokumentet for perioden 2014-2016 har styret vedteke følgjande krav til kapitaldekning og rein kjernekapital:

Måltal	2014	2016
Kapitaldekning	>16,0%	>18,0%
Rein kjernekapital	>12,5%	>14,5%

Rapportering/oppfølging/compliance

Eit viktig element i ei effektiv risikostyring er overvaking av den løpande risikoeksponeringa. Alle leiarar er ansvarlege for den daglege risikostyringa innanfor sitt ansvarsområde, og dei skal til ei kvar tid sjå til at risikoeksponeringa er innanfor dei rammer som er vedtekne av styret eller administrerande direktør.

Konsernets overordna risikoeksponering og risikoutvikling vert fylgt opp gjennom periodiske risikorapportar til administrasjon og styre. Konsernet ønskjer å ha gode prosessar for å sikre compliance (etterleving) av gjeldande lover og forskrifter.

3. BEREKNING AV KAPITALDEKNING (PILAR 1)

3.1. Konsolidering

Tabellen nedanfor viser skilnaden i konsolideringsgrunnlag etter rekneskapsreglane og ved konsolidering for kapitaldekningsformål.

Datterselskap	Antal aksjar	Eigarandel	Rekneskapsformål	Kapitaldekningsformål
Eiksundregionen Eigedom AS	10.100	100 %	Full konsolidering	Full konsolidering
Eiksundregionen Vekst AS	150	100 %	Full konsolidering	Full konsolidering
SB 1 Søre Sunnmøre AS	3.700	100 %	Full konsolidering	Full konsolidering
Eiksundregionen Bu & Virke AS	1.800	100 %	Full konsolidering	Full konsolidering

Tilnyttta selskap/ felleskontrollert verksemd	Eigarandel	Rekneskapsformål	Kapitaldekningsformål
Samarbeidande Sparebanker AS	7,82 %	Eigenkapitalmetoden	Eigenkapitalmetoden
Samarbeidande Sparebanker Bankinvest AS	4,63 %	Eigenkapitalmetoden	Eigenkapitalmetoden
Ørsta Hotelleiendom AS	49,50 %	Eigenkapitalmetoden	Eigenkapitalmetoden
Mosflata Næringsbygg AS	45,00 %	Eigenkapitalmetoden	Eigenkapitalmetoden
Volda Sentrum AS	23,55 %	Eigenkapitalmetoden	Eigenkapitalmetoden

Heleigde datterselskap skal ha ein tilfredsstillande kapitalisering, og det er ikkje lagt begrensningar på styret si moglegheit til å overføre kapital mellom morbanken og datterselskapa utover det som følgjer av regulatoriske og andre lovbestemte begrensningar. Det ligg heller ikkje føre vedtektsbestemmelser som gir denne type begrensning.

Investeringane i tilnyttta selskap/felleskontrollert verksemd er av strategisk betydning knytt til samarbeidet i SpareBank1 Alliansen, eller strategisk betydning knytt til lokal verksemd.

3.2 Ansvarleg kapital/kapitaldekning (i heile 1.000 kr):

Konsolidert	31.12.2013	31.12.2012
Opptent eigenkapital	655.469	577.432
Annan kjernekapital:		
Frådrag for andel ansv.kapital i andre finansinst.	-18.295	-12.276
Frådrag for kapitaldekningsreserve	-43.388	-43.388
Netto rein kjernekapital	593.786	521.768
50 % av medlemsinnskot i kredittforeiningar	0	3.345
Fondsobligasjon	49.600	49.600
Sum netto kjernekapital	643.387	574.713
Frådrag for kapitaldekningsreserve	-43.388	-43.388
Frådrag for andel ansv.kapital i andre finansinst.	-18.295	-12.276
50 % av medlemsinnskot i kredittforeiningar	0	3.345
Tidsavgrenset ansvarlig kapital	149.920	149.838
Sum tilleggskapital	88.237	97.519
Netto ansvarleg kapital	731.624	672.232
Kapitalkrav:		
Kapitalkrav for kreditt, og motpartsrisiko	360.773	347.772
Frådrag standardmetoden for kredittrisiko	-10.963	-10.594
Kapitalkrav for operasjonell risiko	27.286	24.455
Sum kapitalkrav	377.096	361.633
Kapitaldekning i %	15,52	14,87
Kjernekapitaldekning i %	13,65	12,71

Banken nyttar standardmetoden ved berekning av det regulatoriske kapitalkravet for kredittrisiko, og basismetoden ved berekning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

3.3 Kredittrisiko

Styring og kontroll

Kredittrisikoen vert styrt gjennom konsernets overordna strategi der kredittpolicy og rammer for overordna porteføljestyling er fastlagt. Bevilgningsreglement og den daglege kredittvurderinga på alle nivå gjenspeglar desse. Retningsliner for kredittstyring og bevilgningsreglementet vert revidert minimum ein gong i året av styret. Retningslinene for kredittstyring fokuserer på kredittrisiko på eit overordna nivå, og organisering av kredittarbeidet, prinsipp for engasjementsoppfølging, målemetodar, rapportering og overvaking av dette kredittarbeidet.

Sentralt i bankens kredittvurderingsprosess står risikoklassifiseringssystemet PorTo. Dette systemet er basert på avanserte risikomodellar, og er under kontinuerleg vidareutvikling og testing av Kompetansesenter for Kreditt, SpareBank 1. Den risikomessige utviklinga i porteføljen vert fylgt opp månadleg, med særleg vekt på utviklinga i risikoklassifisering (migrering), forventa tap, økonomisk kapital og risikojustert avkastning.

Porteføljefinformasjon

Grunnlagsdata for berekning av kapitalkrav (8%) for kredittrisiko fordelt på engasjement per 31.12.13 (i heile 1.000 kr):

31.12.13 (hele 1.000)	Engasjement/ beholdning	Berekningsgrunnlag	Kapitalkrav
Kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko			
Stater og sentralbankar	267.791	0	0
Lokale og regionale styremakter	0	0	0
Offentlege eigde foretak	9.982	998	80
Institusjonar	127.093	25.405	2.036
Foretak	1.816.694	1.816.694	145.336
Massemarknadsengasjement	5.393	5.393	431
Pant i bustad	5.004.736	2.192.278	175.382
Forfalne engasjement	56.562	56.562	4.525
Obligasjonar med fortrinnsrett	15.792	15.792	1.263
Andelar i verdipapirfond	350.332	64.329	5.146
Øvrige engasjement	332.164	332.164	26.573
Samlet kapitalkrav kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	7.986.539	4.509.615	360.770
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko		308.687	27.286
Frådrag			-10.963
Sum kapitalkrav			377.093

Samla engasjementsbeløp fordelt på risikoklasse per 31.12.13 (i heile 1.000 kr):

Risikogruppe	VOLUM	ANTALL	ANDEL AV VOLUM
Svært lav	3.203.453	2.529	44 %
Lav	1.214.471	583	17 %
Middels	2.299.379	1.269	32 %
Høy	213.259	247	3 %
Svært høy	272.496	412	4 %
Misligholdt og nedskrevne	95.882	73	1 %
Sum	7.298.940	5.113	100 %

Utvikling i porteføljen fordelt på risikoklasse per 31.12.13 (i heile 1.000 kr):

Risikogruppe	VOLUM 31.12.2013	VOLUM 31.12.2012	Endring	Endring i %
Svært lav	3.203.453	2.924.869	278.584	79,21
Lav	1.214.471	1.165.917	48.554	13,81
Middels	2.299.379	1.946.929	352.450	100,21
Høy	213.259	326.408	-113.149	-32,17
Svært høy	272.496	512.991	-240.495	-68,38
Misligholdt og nedskrevne	95.882	70.115	25.767	7,33
Sum	7.298.940	6.947.229	351.711	100,00

Trygd

Engasjement med pant i fast eiendom utgjør den største andelen av dei totale engasjement. Anna trygd som vert nytta er m.a. salspant i lausøyre, varelager og kundekrav. Ved verddivurdering av trygd vert SpareBank 1 Alliansen sine reduksjonsfaktorar i "Objekter og verdigrunnlag" lagt til grunn. Føremålet med denne metodikken er å skape lik standard for verddivurdering av trygd for alle bankane. Det er også med på å auke kvaliteten og treffsikkerheita i verddivurderingane. Panteobjektet vert registrert med omsetnadsverdi/ kjøpesum. Deretter gjennomgår panteobjekta individuell justering av verdiar basert på likviditet og pantbarheit, og redusert med ein standard reduksjonsverdi til normal realisasjonsverdi.

3.4 Operasjonell risiko

Styring og kontroll

Operasjonell risiko er ein risikokategori som fangar opp det mest vesentlege av kostnader når det gjeld manglande kvalitet i bankens løpande verksemd. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er ein integrert del av leiaransvaret på alle nivå. Leiarens viktigaste hjelpemiddel i arbeidet er fagleg innsikt og leiingskompetanse og handlingsplanar, kontrollrutinar og gode oppfølgingssystem. Eit systematisk arbeid med risikovurderingar og styringstiltak bidrar til auka kunnskap om og merksemd mot aktuelle forbettringsbehov i eiga eining. Banken ser ikkje tilhøve som gjer at ein ikkje kan nytte basismetoden ved berekning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Grunnlagsdata for berekning av kapitalkrav for operasjonell risiko per 31.12.13 (i heile 1.000 kr):

	2013	2012	2011	Gj.snitt	Kapitalbehov
Sum netto driftsinntekter	187.382	156.308	148.872	164.187	27.286

3.5 Marknadsrisiko

Styring og kontroll

Marknadsrisiko vert hovudsakleg kontrollert gjennom oppfølging av risikoeksponering i handelsporteføljene med rammer fastsett av styret, og løpande analysar av uteståande posisjonar. Rammene for eksponeringar er nedfelt i overordna dokument Strategi og policy for marknadsrisiko.

SpareBank 1 Søre Sunnmøre si risikoeksponering mot m.a. renterisiko, valutaeksponering og handel med verdipapir er regulert gjennom eigne retningslinjer. Konsernets generelle eksponering mot marknadsrisiko er moderat. Det vert ikkje berekna kapitalbehov for marknadsrisiko i den regulatoriske kapitaldekningsberekninga.

4. VURDERING AV KAPITALBEHOV (PILAR 2)

4.1 Innleiing

I kapitla nedanfor er det gjort greie for rammeverk og styring av dei risikotypene som ikkje vert dekkja av Pilar 1 – minimumskravet til ansvarleg kapital (kap. 3), og gitt ei nærare skildring av bankens interne vurdering og dei føresetnader som er lagt til grunn ved berekning av kapitalbehovet der det avvik frå dei regulatoriske berekningane.

4.2 Kredittrisiko

Konsernet bruker i all hovudsak dei same modellane og tilnærmingar ved berekning av økonomisk kapital som ved minimumskrav til ansvarleg kapital. Kredittrisikoen er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for prognostisering av misleghald, forventa tap, tap gitt misleghald og uventa tap. Risikomodellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregningar, og er under kontinuerlig vidareutvikling, testing og validering. Tapsberekninga i PorTo vert vurdert til å vere den beste tilgjengelege modelltilnærminga for å rekne ut kapitalbehovet for bankens kredittrisiko. For å i møtekomme Finanstilsynet sine anbefalingar vil minimums krav til kredittrisiko portefølje aldri bli satt lågare enn Pilar 1-kravet.

Kredittrisiko knytt til store engasjement, bransje og geografi kjem i tillegg.

Konsentrasjonsrisiko vert definert som den risiko som oppstår ved å konsentrere eksponeringa mot bransje, geografisk område og storleik/volum på kundar. Det er m.a. teke omsyn til konsentrasjonsrisiko for storleik i berekninga av økonomisk kapital ved at det er berekna eit skjønsmessig påslag med 50% på uventa tap på eit utval av store engasjement på bedriftsmarknaden (engasjement større enn 2% av ansvarleg kapital).

I tillegg vert det berekna kapital for konjunkturbuffer kreditt.

Vi viser til årsrapporten for 2013 og note 2 om rekneskapsprinsipp, samt note 13, 14, 15 og 16 som m.a. gir informasjon og definerer misleghald og metodar for fastsetjing av verdiendring/nedskrivingsoversikt m.m.

4.3 Marknadsrisiko

Marknadsrisiko oppstår i all hovudsak frå bankens investeringar i obligasjonar, sertifikat og aksjar, i tillegg avtalar på renteinstrument/swapavtalar. Risikoområdet kan delast inn i renterisiko og kurs- og kredittspreadrisiko. Vi viser til note 21 i årsrekneskapsrapporten for 2013, som spesifiserer aksjeinvesteringar av langsiktig og/eller strategisk karakter. Alle desse aksjane er bokført til verkeleg verdi. Selskap knytt til SpareBank 1 Gruppen, heileigde dattorselskap og andre tilknytte selskap vert vurdert under eigarrisiko.

Kursrisiko vert berekna ut i frå ramme/eksponering og vurdert opp mot et scenario med et kursfall på 30 %. Kredittspreadrisiko knytt til obligasjonen er vurdert mot scenario med fall på 2,0 %, noe som i denne perioden fra 2007 er relativt stort.

Renterisikoen i balansen er vurdert under eit scenario med 1% endring i marknadsrenta og vert berekna tilnærma på alle balansepostar på restløpetider. Alle postar i og utanfor balansen er inkludert i denne utrekninga.

Banken har ikkje eksponering i valuta og det er såleis ikkje berekna kapitalkrav knytt til valuta.

4.4 Operasjonell risiko

Kapital for operasjonell risiko inngår i konsernets prosess for vurdering av økonomisk kapital etter pilar 2. Kapitalbehovet er rekna med utgangspunkt i basismetoden. I tillegg vurderer banken behovet for buffer knytte til kvaliteten på styring og kontroll, men det er ikkje gjort avsetjing utover kapitalbehovet etter basismetoden.

4.5 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko oppstår som følgje av ein eller fleire hendingar som gjer at banken får problem med å refinansiere balansepostar knytte til innlån. Bankens handsamar problemstillingar knytte til dette risikoområdet i policydokumentet "Retningslinjer for funding og likviditet". Det er satt rammer for dei ulike finansieringsgruppene. Ved berekning av denne risikoen har banken lagt til grunn ein auke i pris ved refinansiering ved fundingforfall dei næraste 18 månadane, med 0,5 % -1,5 %. I berekninga er det også teke omsyn til at banken må stille likviditet for 10 % av garantiportefølja med ein rentekostnad på 3,5 %. I tillegg er det tatt høgde for at ubenyttede kreditter vert trekt opp med 20 % til 1,5 % rente.

4.6 Andre risiki

Eigarrisiko

I berekninga knytt til eigarrisiko har vi i utgangspunktet definert følgjande selskap:

Selskap	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS (SpareBank 1 Gruppen)	86.777.000
Samspar Bankinvest AS (BN Bank)	4.527.000
EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS	5.280.000
SpareBank 1 Boligkreditt AS	53.920.000
SpareBank 1 Næringskreditt	6.502.000
SpareBank 1 Kredittkort AS	1.993.599
SpareBank 1 SMN Finans AS	1.883.417
SpareBank 1 Verdipapirservice AS	1.609.200
Eiksundregionen Bu & Virke AS	13.200.000
Eiksundregionen Eigedom AS	15.272.000
SB 1 Søre Sunmøre AS	3.712.000
Eiksundregionen Vekst AS	2.112.000
Mosflata Næringsbygg AS	630.000
Ørsta Hotelleigedom AS	6.059.000

Berekna økonomisk kapital er i utgangspunktet basert på det totale kapitalbehovet i det ein skilde selskap sett i forhold til vår eigardel, evt. verdifall på aksjeposten.

Omdømmerisiko

Ein kan anta at eit svekka omdømme kan føre med seg at kundar med innskott flyktar, og med bakgrunn i dette vert det berekna eit kapitalpåslag på 0,5% av 40% av innskota.

Vekstrisiko

Banken budsjetterer samla med ein vekst på 7 % i 2013, og det er gjort eit påslag på dette i berekninga av kapitalbehov. Ein føresetnad er at veksten er noko sterkare i den beste delen av risikoklassene enn i eksisterande portefølje. Uventa tap aukar med denne forventede auken i berekningsgrunnlaget, og vert lagt til den risikjusterte kapitalen. I berekninga er det teke utgangspunkt i volum utlån inkl. off balance postar som garantiar, ikkje belasta kredittar m.m.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko vert definert som risikoen for uventa inntekts- og kostnadssvingningar.

Risikoen kan knyttast til konjunktursvingningar eller endra kundeadferd. Uro i marknaden kan gje reduksjon i bankens inntekter, og det er lagt til grunn at renteinntekter vert redusert med 5 % og off-balanse-inntekter med 10-20% i eit år framover. Ein slik marknadsuro vil også påverke bankens aktivitet og kostnadene, og det vert gjort eit frådrag på 1,5 mnok. totale kostnader i berkinga av kapitalbehovet.

Strategi- og kompetanserisiko

Strategisk risiko beregnes å oppstå spesielt ved etablering av virksomhet i nye markedsområder eller inngåelse av avtaler om nye produkt som krever store økonomiske uttellingar.

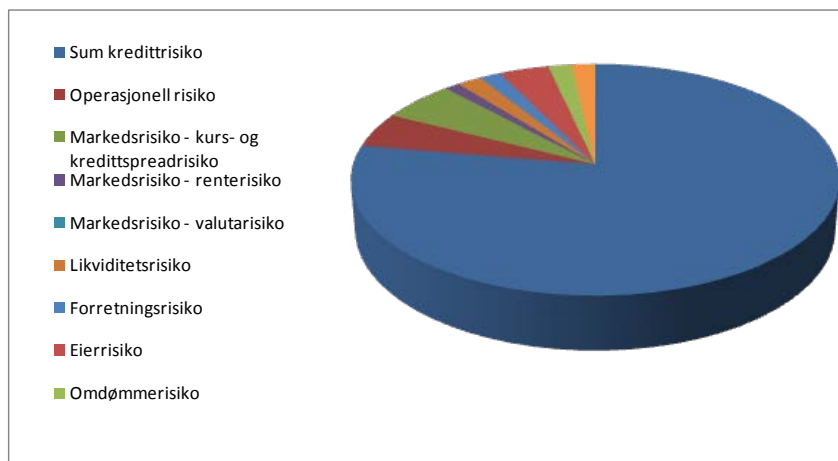
Vi ser ikkje at banken har spesielle utfordringar som sannsynleggjer avsetning for denne type risiko.

4.7 Samandrag

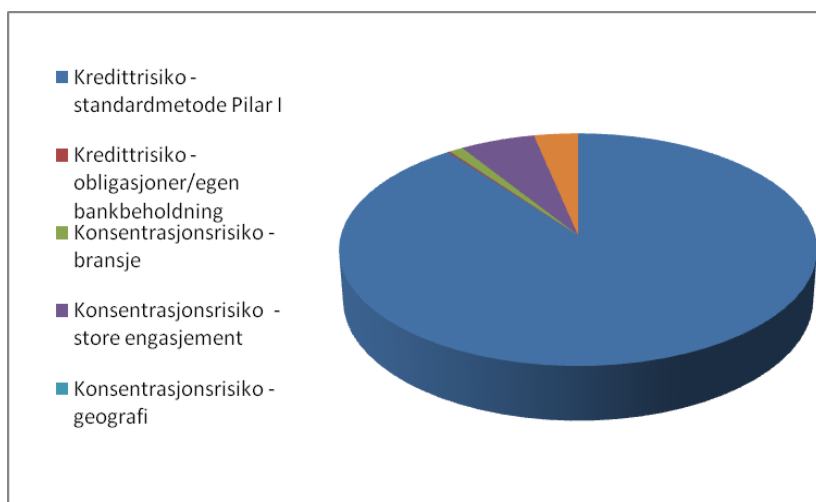
Økonomisk kapital seier noko om kor mykje kapital konsernet meiner det treng for å dekkje den faktiske risikoen konsernet har påteke seg.

Det er lagt til grunn statistiske metodar for berekning av økonomisk kapital, men enkelte av risikotypene forutset likevel bruk av kvalitative vurderingar. Hovuddelen av bankens berekna risiko er knytt til kredittområdet, der banken støtter seg på analyseverktøyet PorTo.

Diagrammet nedanfor viser fordelinga av økonomisk kapital på dei ulike risikogrubbene med utgangspunkt i risikoeksponering - grunnlagsdata per 31.12.13:

Diagrammet nedanfor viser fordelinga av økonomisk kapital knytt til kredittisiko med utgangspunkt i risikoeksponering - grunnlagsdata per 31.12.13:

5. SAMANLIKNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV

Nedanfor er det gjort ein samanlikning mellom minimumskrav til ansvarleg kapital (Pilar 1) og behovet for økonomisk kapital (Pilar 2).

(tal i heile kroner)

ICAAP	KAPITALBEHOV KONSOLIDISERT 31.12.2013	PILAR 1 KONSOLIDISERT 31.12.2013
Risikogrupper		
Kredittrisiko	122.305.000	
Tilleggsavsetning Pilar I- nivå	238.468.000	
Sum Kredittrisiko - standardmetode Pilar I	360.773.000	360.773.000
Andre kapitalkrav knytt til kredittrisiko:		
Kredittrisiko - obligasjoner/egen bankbeholdning	428.251	
Konsentrasjonsrisiko - bransje	1.636.691	
Konsentrasjonsrisiko - store engasjement	17.943.998	
Konsentrasjonsrisiko - geografi	0	
Konjunkturbuffer kreditt (resttrisiko)	11.309.911	
Sum kredittrisiko	392.091.851	360.773.000
Operasjonell risiko	27.286.000	27.286.000
Markedsrisiko - aksjerisiko	14.448.637	
Markedsrisiko - kredittspreadrisiko	14.921.353	
Markedsrisiko - renterisiko	759.000	
Markedsrisiko - valutarisiko	43.500	
Likviditetsrisiko	9.322.755	
Forretningsrisiko	9.212.273	
Eierrisiko	18.124.611	
Omdømmerisiko	9.420.702	
Eiendomspriserisiko	0	
Strategi- og kompetanserisiko	0	
Vekstrisiko (12 måneder)	3.836.000	
Sum risikojustert kapital før diversifisering	499.466.682	388.059.000
Diversifiseringseffekter: 10%	-49.946.668	-10.966.000
Sum risikojustert kapital etter diversifisering	449.520.014	377.093.000
Netto kjernekapital	643.386.000	643.386.000
Netto ansvarlig kapital	731.623.000	731.623.000
Ansvarlig kapital oppjustert for eierrisiko	18.124.611	
Sum korrigert netto ansvarligkapital	749.747.611	731.623.000
Sum buffer målt mot netto kjernekapital	193.865.986	
I prosent av netto kjernekapital	30,1 %	
Sum buffer målt mot netto ansvarlig kapital	300.227.597	
I prosent av netto ansvarlig kapital	40,0 %	
Måltal regulatorisk kapitaldekning 2014		
Kapitaldekning	> 16%	15,5 %
Rein kjernekapitaldekning	> 12,5%	12,6 %
Måltal Icaap - overdekning		
Sikkerhetsbuffer i prosent	30,0 %	

Totalt behov for økonomisk kapital per 31.12.13 er berekna til i **499,5 mnok** før diversifiseringseffektar. Når ein tek omsyn til diversifiseringseffektar mellom risikogrubbene, er behovet for økonomisk kapital berekna til **449,5 mnok**. Diversifiseringseffekten viser den risikoreduserande effekten konsernet oppnår ved å arbeide innan fleire risikoområde som ikkje kan påreknast å medføre uventa tap på same tid.

Total buffer målt mot kjernekapital er per 31.12.13 **193,9 mnok**. I prosent utgjør dette **30,1%**. Total buffer målt mot ansvarleg kapital utgjør **300,2 mnok** og **40%**.

Banken konkluderer med at berekningane viser ein tilfredsstillande buffer.

Volda, 10. juni 2014